

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(назва факультету/підрозділу)

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ І ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

загальний обов'язковий освітній компонент
за освітньо-професійними програмами
«Екстремальна та кризова психологія», «Робота з персоналом»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки"
за спеціальністю 053 "Психологія"

Рекомендовано кафедрою соціальних і
гуманітарних дисциплін на 2021- 2022
навчальний рік.

Протокол від «22» червня 2021 року
№ 13

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України», сприяють розвитку світоглядної культури у здобувачів вищої освіти, навчать майбутніх фахівців орієнтуватися в усіх питаннях розвитку культури України, вплинуть на формування у здобувачів особистісного погляду на українську культуру, прилучать до культурних надбань людства та національної культури України з позиції об'єктивності та конкретно-історичного підходу, розкриють зміст, спрямованість, особливості соціально-економічного політичного та культурного розвитку народу України на різних історичних етапах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» здобувач оволодіє культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності та аналізувати питання історії, факти, проблеми та тенденції розвитку культури України в їх діалектичному взаємозв'язку.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що здобувач набуватиме навички вільного спілкуватися із суб'єктами та об'єктами по проблемам історичного минулого України, навичками міжособистісної взаємодії та здатністю працювати як у команді, так і автономно.

Інформація про науково-педагогічних працівників

Загальна інформація	Гонтаренко Людмила Олександрівна, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін соціально-психологічного факультету, кандидат психологічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 416. Робочий номер телефону –707-34-78.
E-mail	sigd@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	- історія пожежної безпеки, - гібридна та інформаційна війни, - діяльність відомих індустріальних пожежних команд в УСРСР - штучний інтелект як технологія майбутнього на сучасному етапі розвитку суспільства - мобільне навчання, як доповнення до традиційного
Професійні здібності*	- професійні знання і досвід теоретичної діяльності у сфері гуманітарних наук; - значний досвід проведення навчальних занять у вищій школі.
Наукова діяльність за	1. Гонтаренко Л.О., Хорошев О.М. Історія України:

освітнім компонентом	конспект лекцій. – Х.: НУЦЗУ, 2014. – 68 с. 2. Історія та культура України: методичні вказівки з підготовки до семінарських занять та самостійної роботи під час вивчення навчальної дисципліни циклу професійної підготовки (нормативна база). Для здобувачів вищої освіти, які навчаються на першому (бакал / Л. О. Гонтаренко, О. М. Хорошев,. – Х : НУЦЗУ, 2019 . – 26 с. 3.Харламов М.І., Гонтаренко Л.О. Взаємовідносини НКВС УСРС та Українського військового округу (УВО) з питань пожежної безпеки у другій половині 1920-х років. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К.: Видавництво Гілея, 2018. – Вип.. 132 (5) – 396 .С. 54-57 4.Харламов М.І., Гонтаренко Л.О. Діяльність пожежних промислових дружин у 1929-1934 роках в Україні. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К.: Видавництво Гілея, 2018. – Вип.. 134 (7) – 396 .С. 60-62 5.Гонтаренко Л.О., Парфьонов Г.А. Мобільне навчання, кроки впровадження. Economic and social-focused issues of modern world conference proceedings of the international scientific conference october 24 – 25, 2018 Bratislava 2018, 424 с., с. 321-326 6.Lyudmila O. Gontarenko, Viktoriya R. Tsokota, Glib A. Parfenov. Prospects and problems of mobile learning. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology Monograph 19, 546 с., С. 200-208SBN: 978-83-952000 - 1 - 4 7.Гонтаренко Л.О., Парфьонов Г.А. Мобільне навчання як доповнення до традиційного. <i>Contemporary Problems of Improve Living Standards in a Globalized World</i>. Volume of Scientific Papers. The Academy of Management and Administration in Opole, 2018; ISBN 978-83-946765-1-3 (electronic edition); pp.770, illus., tabs., bibls.Р. 528-532 8.Гонтаренко Л.О., Цокота В.Р., Лебедева С.Ю., Парфьонов Г.А. Кроки до безпеки дітей у надзвичайних ситуаціях. Вісник НУЦЗ України. Серія: Державне управління./ Випуск 11 (2) 2019 – С.363-372 9.Михайло Харламов, Ольга Цибулько, Людмила Гонтаренко Діяльність відомчих індустріальних пожежних команд в УСРС наприкінці 1920-х рр.. – першій половині 1930-х рр./Старожитності Лукомор'я, 2021 - №4(7) – С.161-171 10.MaksymIasechko, MykhailoKharlamov, HannaSkrypchuk, KaterynaFadyeyeva, LiydmilaGontarenko, OksanaSviatnaia. A inteligencia artificial como tecnologia do future no estagio do future no estagio atual de desen. Laplage em revista. v/ 7 n. Extra-D(2021): July/Aug. Universidade e ciencia: dialogos possiveis/ artigos. p. 391-397
----------------------	---

Загальна інформація	Хорошев Олександр Миколайович, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін соціально-
---------------------	--

	психологічного факультету, кандидат історичних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 434. Робочий номер телефону – 707-34-78
E-mail	khan61@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	- історія молодіжного руху України; - гуманітаризація освіти як чинник формування світоглядної культури молоді; - дослідження організаційних принципів діяльності добровільних організацій в кінці XIX – початку XX століть.
Професійні здібності	- професійні знання і значний досвід роботи в студентських аудиторіях в процесі вивчення гуманітарних дисциплін;
Наукова діяльність за освітнім компонентом	1. Філософія: підручник для здобувачів вищої освіти /авт. кол.; за ред. О.В. Рябініної, Л.І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 286с. 2. Lyubov Yurchenko, Andriy Minosyan, Alexander Khoroshev, Sergey Karikov State Environmental Policy in the Context of Environmental Management // Scientific and practical international conference: Public Administration in the 21st Century: Problems and Development Prospects, 20 November 2020, DOI:10.5281/zenodo.4274720, Article12 3. Рябініна Е.В., Коваленко І.І., Хорошев А.Н. Пространство историчности в цифровой парадигме культуры.- Вестник Томского государственного университета. Культурология и Искусствоведение. 2021 № 42.- С.124-134 4. Гонтаренко Л.О., Хорошев О.М. Історія України: конспект лекцій. – Х.: НУЦЗУ, 2014. – 68 с. 5. Історія та культура України: методичні вказівки з підготовки до семінарських занять та самостійної роботи під час вивчення наавчальної дисципліни циклу професійної підготовки (нормативна база). Для здобувачів вищої освіти, які навчаються на першому (бакал / О. М. Хорошев, Л. О. Гонтаренко . – Х : НУЦЗУ, 2019 . – 26 с. 6. Історія України. Методичні рекомендації до семінарських та практичних занять і самостійної роботи студентів // О.М. Хорошев. – Харків, ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 180с.

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Історія та культура України» проводяться згідно з затвердженим розкладом. Електронний варіант розкладу розміщено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 416. В разі додаткової потреби здобувача вищої освіти в консультації її час погоджується з викладачем.

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія та культура України» є набуття здобувачами вищої освіти (далі – здобувачі) загальних компетентностей, як-то: «Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.», «Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.»

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	<i>обов’язкова загальна</i>
Рік підготовки	1 - й
Семестр	1 - й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90
- лекції (годин)	8
- практичні заняття (годин)	-
- семінарські заняття (годин)	2
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	80
- індивідуальні завдання (науково-дослідне)(годин)	-
- підсумковий контроль	екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни є базові знання отримані у шкільному курсі історія України.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми **Екстремальна та кризова психологія**, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	ПРН10
Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.	ПРН13
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	ПРН17

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ЗК10
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	ЗК11

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1.

Тема 1.1. Вступ. Предмет, зміст та завдання курсу «Історія та культура України». Стародавня історія та культура України

Тема 1.2. Русь-Україна (Київська держава)

Тема 1.3. Політична роздробленість Київської держави. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала.

Тема 1.4. Українські землі у складі Литви та Польщі.

Тема 1.5. Становлення козацтва. Національно-визвольна війна.

Українська козацька держава.

Тема 1.6. Правобережні та Лівобережні українські землі у другій половині XVIII ст.

МОДУЛЬ 2.

Тема 2.1. Українські землі у складі Росії та Австро-Угорщини у XIX - на поч. XX ст.

Тема 2.2. Українська революція.

Тема 2.3. Україна в 20-30-х роках XX ст.

Тема 2.4. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945)

Тема 2.5. Україна в другій половині 40-х – першій половині 80-х років XX століття.

Тема 2.6. Поглиблення кризи тоталітаризму в СРСР. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України (1985-1991)

Тема 2.7. Україна в умовах незалежності

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	заочна (дистанційна)форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лаборатор ні заняття (інші види занять)	самостій на робота	модульна контрольна робота
1 - й семестр						
Модуль 1						
Тема 1.1.	7	0	0	0	7	
Тема 1.2.	8	2	0	0	6	
Тема 1.3.	7	0	0	0	7	
Тема 1.4.	6	0	0	0	6	
Тема 1.5.	8	2	0	0	6	
Тема 1.6.	9	0	0	0	9	
Разом за модулем 1	45	4	0	0	41	
1 - й семестр						
Модуль 2.						
Тема 2.1.	7	0	0	0	7	
Тема 2.2.	7	2	0	0	5	
Тема 2.3.	6	0	0	0	6	
Тема 2.4.	6	0	0	0	6	
Тема 2.5.	6	0	0	0	6	
Тема 2.6.	6	2	0	0	4	
Тема 2.7.	7	0	2		5	
Разом за модулем 2	45	4	2	0	39	
Разом	90	8	2	0	80	

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Україна в умовах незалежності	2
	Разом	2

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, стандартизовані тести, реферати, есе, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, контрольної роботи тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної	Загальна максимальна сума
-----------------------	-----------	------------------------------------	---------------------------

		роботи	балів	
I. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції	2	1	2
	Семінари	0	0	0
	Індивідуальна самостійна робота	1	10	10
Разом за модуль № 1				12
Модуль № 2	Лекції	2	1	2
	Семінари	1	6	6
	Індивідуальна самостійна робота	1	10	10
Разом за модуль № 2				18
Разом за поточний контроль				30
III. Індивідуальна контрольна робота				30
IV. Усний екзамен				40
Разом за всі види навчальної роботи				100

Поточний контроль проводиться на кожному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів *на лекційному занятті* (оцінюється в діапазоні від 0 до 1 балів):

1-бал – здобувач присутній та приймає активну участь в обговоренні теоретичних та практичних питань;

0 балів – здобувач відсутній.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів *на семінарському занятті* (оцінюється в діапазоні від 0 до 6 балів):

6 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Розвиває власну думку, самостійно добирає приклади;

4-5 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності;

3-2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки;

1 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей,

допускаючи при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Індивідуальна самотійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно здійснити поглиблене вивчення теми з рекомендованих за програмою курсу, підготувати доповідь і захистити її на семінарському занятті. Результати роботи можуть бути оформлені у вигляді есе, реферату.

Критерії оцінювання індивідуальної самотійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

10 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичних питань;

8-9 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичних питань, без достатньої глибини та аргументації;

6-7 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації.

4-5 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, допускаючи при цьому суттєві помилки.

2-3 бали – слабо володіє навчальним матеріалом, відповіді розмиті, допущено логічні помилки; зміст теоретичних питань розкрито недостатньо;

0-1 балів – не володіє навчальним матеріалом і не в змозі його викласти, не виявляє розуміння теоретичних питань.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самотійної роботи першого модулю здобувачів вищої освіти:

1. Характерні особливості трипільської культури.
2. Вплив християнської релігії на розвиток давньоруської культури.
3. Особливості розвитку музичного мистецтва Київської держави.
4. Особливості розвитку театрального мистецтва Київської держави.
5. Князі Київської Держави періоду становлення та їх політична діяльність (за вибором студентів).
6. Князівства Київської Держави періоду роздробленості (за вибором студентів).
7. Українська література в другій половині XIII – XV ст.
8. Українська література в другій половині XVI – XVII ст.
9. Місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи.
10. Гетьмани Лівобережжя: (за вибором студента).

11. Конституція П. Орлика та її значення.
12. Гетьмани Правобережжя (за вибором студента).
13. Особистий шлях П. Дорошенка
14. Останні гетьмани Лівобережжя: І. Скоропадський, П. Полуботок, Д. Апостол.
15. Спроби зберегти автономний устрій Гетьманщини у XVIII ст.
16. Григорій Сковорода – філософ, поет, композитор, педагог-просвітител, «український Сократ».
17. Наступ на автономію України.
18. Українське козацьке бароко в архітектурі.
19. Українське козацьке бароко в живопису.
20. Пізнє українське бароко в архітектурі та живопису.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи другого модулю здобувачів вищої освіти:

1. Поширення на українські землі російського та польського суспільних рухів на початку XIX століття.
2. Наслідки та значення подій Австрійської революції 1848 – 1849 років для західноукраїнських земель.
3. Історія утворення Харківського університету Наддніпрянщини.
4. Історія утворення Київського університету.
5. Життя і діяльність І.П. Котляревського.
6. Життя і діяльність В.Н. Каразіна.
7. Життя і діяльність українських просвітител В.В.Капніста, або інших (за вибором студентів).
8. Особливості економічного розвитку Наддніпрянської України в кінці XIX – на початку XX ст. (процес монополізації промисловості, розвиток сільського господарства).
9. Українські підприємці-благодійники (за вибором студентів).
10. Розвиток українського театрального мистецтва XIX – на початку XX ст. «Театр корифеїв»
11. Український мистецький авангард початку XX ст.
12. Політичні процеси в Україні 20 - 30-х рр.: причини та наслідки для українського суспільства.
13. «Бойчукізм» - феномен українського мистецтва на початку XX ст.
14. Український культурний ренесанс 20 – 30-х рр. XX ст.
15. Партизанський рух на українських землях під час другої світової війни.
16. Розвиток української культури в роки війни.
17. Культура та духовне життя в Україні 50-80-х рр.
18. Політика гласності та вибух на Чорнобильській АЕС.
19. Вибух на Чорнобильській АЕС та його наслідки.
20. Герої-чорнобильці (за вибором студентів).
21. Праця пожежних на чорнобильській АЕС.
22. Зародження багатопартійності в Україні.
23. Українська економіка 90-х: проблеми та перспективи розвитку.

24. Українська економіка у 2000-х: проблеми та перспективи розвитку.
25. Нові тенденції 90-х років в культурному житті України.
26. Нові тенденції в культурному житті України у 2000-х.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні індивідуальних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів):

25-30 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичних питань;

20-24 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичних питань. При наданні відповідей не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

15-19 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві помилки;

10-14 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкрито зміст теоретичних питань;

4-9 балів – слабо володіє навчальним матеріалом, відповіді розмиті, допущено логічні помилки;

0-3 балів – не володіє навчальним матеріалом і не в змозі його викласти, не виявляє розуміння теоретичних питань.

Перелік питань до індивідуальних контрольних робіт:

1. Предмет, зміст та завдання курсу «Історія та культура України».
2. Дослов'янська культурна традиція на теренах України. Загальна характеристика етапів.
3. Трипільська культура. Основні етапи та особливості. Характерні ознаки декоративно-ужиткового мистецтва трипільців.
4. Кочові племена (кіммерійці, скіфи, сармати) на українських землях та їх культура.
5. Античні міста-держави північно-західного Причорномор'я та їх культурний розвиток.
6. Східнослов'янські племена і давні племінні союзи VI — IX ст.
7. Культура східних слов'ян. Релігійні вірування давніх слов'ян.
8. Передумови утворення Київської держави. Князювання князя Олега.
9. Введення християнства на Русі, його значення та наслідки.
10. Розквіт Русі-України за правління князя Ярослава.
11. Стародавня література періоду Київської держави. Особливості рукописної книги.
12. Мистецтво Київської держави: Характеристика фольклору, містобудування, живопису, музики та декоративно-ужиткового мистецтва.
13. Розвиток Галицько-Волинської держави та особливості його культурного розвитку.
14. Монгольська навала та її наслідки для слов'янських земель.

15. Південно-західні руські князівства за часів феодальної роздробленості. (XII - перша половина XIV ст.)
16. Специфіка та етапи захоплення українських земель Литовським князівством.
17. Особливості культурного розвитку українських земель у складі Великого князівства Литовського.
18. Захоплення Польщею, Угорщиною та Молдавським князівством українських земель.
19. Кревська унія та її вплив на розвиток українських земель
20. Економічний та соціокультурний розвиток українських земель у складі Польщі. Люблінська унія.
21. Антифеодальна боротьба українського народу та боротьба за національну незалежність у 15-16 столітті.
22. Релігійне життя в Україні. Роль католицизму в Україні в 15-16 ст. Причини та суть Берестейської унії.
23. Освіта на українських землях: братські школи, Острозька та Києво-Могилянська колегії (Академії).
24. Причини виникнення козацтва. Утворення військово-політичного устрою Запорізької Січі.
25. Козацька культура її особливості та характерні ознаки.
26. Тенденції розвитку живопису в Україні в період з середини XVI по XVIII ст.
27. Основні напрями розвитку та характеристика музики, театру, архітектури у період з середини XVI по XVII ст.
28. Визначення поняття бароко та його характерні риси. «Українське» бароко - спільне та особливе в порівнянні з надбаннями світового мистецтва.
29. Національно-визвольні змагання на українських землях (1648-1654 рр.).
30. Характеристика гетьманування Богдана Хмельницького.
31. Переяславська угода 1654 р. та її наслідки для України.
32. Гетьманування Івана Виговського.
33. Гетьманування Юрія Хмельницького.
34. Період «Руїни» на українських землях. «Чорна рада» 1663 р. та її значення для України.
35. Особливості реформаційного культурного руху в Україні.
36. Гетьманування Пилипа Орлика та значення його «Конституції».
37. Соціально-економічний розвиток України у другій половині XVII ст.
38. Україна у Північній війні. Гетьманування Івана Мазепи.
39. Характеристика системи освіти - на території Гетьманщини та Слобідської України (січові, монастирські, церковнопарафіяльні школи).
40. Створення Малоросійської колегії та її діяльність в Україні.
41. Соціально-економічний та культурний розвиток України у другій половині XVIII ст.

42. Дворянський період національно-культурного відродження та його особливості (1780-1840 р.)
43. Декабристський рух на українських землях.
44. Народницький період національно-культурного відродження (1846-80 р).
45. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
46. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австро-Угорщини у 1 половині XIX ст.
47. Відміна кріпосного права в Україні. Реформи 1860-1880 рр.
48. Валуєвський циркуляр 1863 р. та Ємський указ 1876 р. та їх значення для розвитку українського суспільства та культури.
49. Національно визвольний рух в Україні наприкінці XIX ст.
50. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.
51. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австро-Угорщини у другій половині XIX ст.
52. Реформи Йосипа II та їх вплив на розвиток західноукраїнських земель.
53. Виникнення політичних партій в Україні на початку XX століття.
54. Проаналізуйте соціально-економічний розвиток України на початку XX ст.
55. Україна у першій світовій війні (1914-1918 р.)
56. Лютнева революція 1917 року та її наслідки для України.
57. Створення та діяльність Української Центральної ради. 1-2 універсали УЦР.
58. Жовтнева революція 1917 року та її наслідки для України.
59. Утворення Української Народної Республіки. Боротьба УНР з більшовиками.
60. Культурно-просвітна діяльність Української Центральної Ради.
61. Держава П. Скоропадського, її соціально-економічний і культурний розвиток.
62. Директорія УНР та її діяльність в Україні.
63. Громадянська війна в Україні (1918-1921 р.). Причини перемоги більшовиків.
64. Діяльність Н. Махно в Україні.
65. Політика «військового комунізму» в Україні.
66. Соціально-економічний та культурний розвиток УСРР у період нової економічної політики (1921-1927 р.)
67. Політика «коренізації» в Україні.
68. Політика індустріалізації в Україні.
69. Проведення політики «колективізації» та «розкуркулення» в УСРР.
70. Голодомор в Україні у 1932-1933 рр.
71. Сталінські репресії в Україні у 30-х рр. XX ст. «Розстріляне відродження».
72. Культура України у 1930-ті роки.

73. Приєднання Західної України до УРСР та політика «радянзації» (1939-1941 р.)
74. Україна на першому етапі радянсько-німецької війни (1941-1942 р).
75. Встановлення окупаційного режиму та введення «Нового порядку» на українських землях..
76. Створення ОУН-УПА та її діяльність в Україні.
77. Радянський партизанський та підпільний рух в Україні (1941-1943 р.)
78. Визволення УРСР від німецько-фашистських окупантів (1943-1944 р.)
79. Розвиток української культури в роки II світової війни.
80. Процеси «реєвакації» та відновлення народного господарства у перші повоєнні роки.
81. Ліквідація повстанського руху в Західній Україні наприкінці 1940-х на початку 1950-х років.
82. Соціально-економічний розвиток України в роки «відлиги». Реформи М.С. Хрущова.
83. Лібералізація суспільного та культурного життя в роки правління М. Хрущова .
84. Політичний розвиток УРСР в період правління Л. Брежнєва.
85. Економічний розвиток України в період «застою».
86. Опозиційний рух в роки «застою». «Шістдесятники».
87. «Холодна війна» між СРСР та США та її наслідки для України.
88. Прихід до влади М.С. Горбачова та початок політики «перебудови».
89. Спроби подолання кризи в сільському господарстві.
90. Економічний розвиток УСРР в часи перебудови. Антиалкогольна компанія в Україні.
91. Зміни в суспільно-політичному та культурному житті. Політика «гласності».
92. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.
93. Національно-політичний рух в Україні наприкінці 1980-х років. Створення перших політичних партій.
94. Розпад СРСР. Проголошення акту незалежності України.
95. Економічна криза в Україні у першій половині 1990-х років.
96. Зовнішня політика в Україні у 1990-х роках.
97. Роль освіти та мистецтва у розбудові суверенної держави.
98. Основні тенденції розвитку сучасної культури.
99. Політичний розвиток України у 2000-х роках.
100. Соціально-економічний та культурний розвиток України у 2000-х роках.

Кожен варіант контрольної роботи складається з контрольних запитань. Розв'язання повинно містити: загальну характеристику проблеми та її актуальність, аналіз існуючих в науковій літературі точок зору з проблеми що вивчається, основні факти та їх тлумачення, місце та історичне значення даної проблеми в історії України.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі усного екзамену з метою оцінки результатів вивчення здобувачем дисципліни в цілому. Відповідь оцінюється за повнотою, обґрунтованістю та унікальністю.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 40 балів):

35-40 балів – здобувач самостійно формулює, має ідеї, у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко його розуміє та логічно викладає;

25-34 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичних питань. Але при наданні відповіді на деякі питання не достатньо глибини та аргументації, припускається окремих незначних помилок;

17-23 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

9-16 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкрито зміст теоретичного питання, є суттєві неточності;

4-8 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді нечіткі, допущено при цьому суттєві помилки;

0-3 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Предмет, зміст та завдання курсу «Історія та культура України».
2. Література та джерела з курсу «Історія та культура України».
3. Дослов'янська культурна традиція на теренах України. Загальна характеристика етапів.
4. Трипільська культура. Основні етапи та особливості. Характерні ознаки декоративно-ужиткового мистецтва трипільців.
5. Кочові племена (кіммерійці, скіфи, сармати) на українських землях та їх культура.
6. Античні міста-держави північно-західного Причорномор'я та їх культурний розвиток.
7. Східнослов'янські племена і давні племінні союзи VI — IX ст.
8. Культура східних слов'ян. Релігійні вірування давніх слов'ян.
9. Передумови утворення Київської держави. Князювання князя Олега.
10. Князь Володимир та його правління. Введення християнства на Русі
11. Розквіт Русі-України за правління князя Ярослава.
12. Стародавня література періоду Київської держави. Особливості рукописної книги.
13. Мистецтво Київської держави: характеристика фольклору, містобудування, живопису, музики та декоративно-ужиткового мистецтва.

14. Розвиток Галицько-Волинської держави та особливості його культурного розвитку.
15. Монгольська навала та її наслідки для слов'янських земель.
16. Південно-західні руські князівства за часів феодальної роздробленості. (XII - перша половина XIV ст.)
17. Специфіка та етапи захоплення українських земель Литовським князівством.
18. Особливості культурного розвитку українських земель у складі Великого князівства Литовського.
19. Захоплення Польщею, Угорщиною та Молдавським князівством українських земель.
20. Кревська унія та її вплив на розвиток українських земель
21. Економічний та соціокультурний розвиток українських земель у складі Польщі. Люблінська унія.
22. Антифеодальна боротьба українського народу та боротьба за національну незалежність у 15-16 столітті.
23. Релігійне життя в Україні. Роль католицизму в Україні в 15-16 ст. Причини та суть Берестейської унії.
24. Освіта на українських землях: братські школи, Острозька та Києво-Могилянська колегії (Академії).
25. Початок книгодрукування. Іван Федоров. Перші друкарні та видані книги в Україні.
26. Полемічна література: основні види. завдання та значення полемічної літератури в Україні.
27. Причини виникнення козацтва. Утворення військово-політичного устрою Запорізької Січі.
28. Козацька культура її особливості та характерні ознаки.
29. Основні напрями розвитку та характеристика музики, театру, архітектури у період з середини XVI по XVII ст.
30. Визначення поняття бароко та його характерні риси. «Українське» бароко - спільне та особливе в порівнянні з надбаннями світового мистецтва.
31. Національно-визвольні змагання на українських землях (1648-1654 рр.).
32. Характеристика гетьманування Богдана Хмельницького.
33. Переяславська угода 1654 р. та її наслідки для України.
34. Гетьманування Івана Виговського.
35. Гетьманування Юрія Хмельницького.
36. Період «Руїни» на українських землях. «Чорна рада» 1663 р. та її значення для України.
37. Соціально-економічний розвиток України у другій половині XVII ст.
38. Україна у Північній війні. Гетьманування Івана Мазепи.
39. Характеристика системи освіти - на території Гетьманщини та Слобідської України (січові, монастирські, церковнопарафіяльні школи).
40. Створення Малоросійської колегії та її діяльність в Україні.

41. Соціально-економічний та культурний розвиток України у другій половині XVIII ст.
42. Дворянський період національно-культурного відродження та його особливості (1780-1840 р.)
43. Декабристський рух на українських землях.
44. Діяльність просвітницького гуртка «Руська трійця» 1830-1837.
45. Народницький період національно-культурного відродження (1846-80 р).
46. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
47. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австро-Угорщини у 1 половині XIX ст.
48. Відміна кріпосного права в Україні. Реформи 1860-1880 рр.
49. Валувєвський циркуляр 1863 р. та Ємський указ 1876 р. та їх значення для розвитку українського суспільства та культури.
50. «Громадівський рух» в Україні (60 —80-ті роки XIX ст.).
51. Національно визвольний рух в Україні наприкінці XIX ст.
52. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.
53. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австро-Угорщини у другій половині XIX ст.
54. Реформи Йосипа II та їх вплив на розвиток західноукраїнських земель.
55. Виникнення політичних партій в Україні на початку XX століття.
56. Проаналізуйте соціально-економічний розвиток України на початку XX ст.
57. Модерністський період національно-культурного відродження та його характерні риси (1880-1914 р.)
58. Україна у першій світовій війні (1914-1918 р.)
59. Лютнева революція 1917 року та її наслідки для України.
60. Створення та діяльність Української Центральної ради. 1-2 універсали УЦР.
61. Жовтнева революція 1917 року та її наслідки для України.
62. Утворення Української Народної Республіки. Боротьба УНР з більшовиками.
63. Культурно-просвітна діяльність Української Центральної Ради.
64. Держава П. Скоропадського, її соціально-економічний і культурний розвиток.
65. Директорія УНР та її діяльність в Україні.
66. Громадянська війна в Україні (1918-1921 р.). Причини перемоги більшовиків.
67. Політика «військового комунізму» в Україні.
68. Соціально-економічний та культурний розвиток УСРР у період нової економічної політики (1921-1927 р.)
69. Політика «коренізації» в Україні.
70. Діяльність Леся Курбаса та його театр "Березіль".
71. Політика індустріалізації в Україні.

72. Проведення політики «колективізації» та «розкуркулення» в УСРР.
73. Голодомор в Україні у 1932-1933 рр.
74. Сталінські репресії в Україні у 30-х рр. XX ст. «Розстріляне відродження».
75. Культура України у 1930-ті роки.
76. Приєднання Західної України до УРСР та політика «радянзації» (1939-1941 р.)
77. Україна на першому етапі радянсько-німецької війни (1941-1942 р.)
78. Встановлення окупаційного режиму та введення «Нового порядку» на українських землях.
79. Створення ОУН-УПА та її діяльність в Україні.
80. Радянський партизанський та підпільний рух в Україні (1941-1943 р.)
81. Визволення УРСР від німецько-фашистських окупантів (1943-1944 р.)
82. Розвиток української культури в роки II світової війни.
83. Процеси «реєвакуації» та відновлення народного господарства у перші повоєнні роки.
84. Ліквідація повстанського руху в Західній Україні наприкінці 1940-х на початку 1950-х років.
85. Соціально-економічний розвиток України в роки «відлиги». Реформи М.С. Хрущова.
86. Лібералізація суспільного та культурного життя в роки правління М. Хрущова.
87. Політичний розвиток УРСР в період правління Л. Брежнєва.
88. Економічний розвиток України в період «застою».
89. Культурний розвиток України в період правління Л. Брежнєва.
90. Опозиційний рух в роки «застою». «Шістдесятники».
91. «Холодна війна» між СРСР та США та її наслідки для України.
92. Прихід до влади М.С. Горбачова та початок політики «перебудови».
93. Спроби подолання кризи в сільському господарстві.
94. Економічний розвиток УСРР в часи перебудови. Антиалкогольна компанія в Україні.
95. Зміни в суспільно-політичному та культурному житті. Політика «гласності».
96. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.
97. Національно-політичний рух в Україні наприкінці 1980-х років. Створення перших політичних партій.
98. Розпад СРСР. Проголошення акту незалежності України.
99. Економічна криза в Україні у першій половині 1990-х років.
100. Зовнішня політика в Україні у 1990-х роках.
101. Діячі української культури в еміграції
102. Роль освіти та мистецтва у розбудові суверенної держави. Основні тенденції розвитку сучасної культури.
103. Політичний розвиток сучасної України.
104. Соціально-економічний розвиток сучасної.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня

підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. Здобувачі повинні діяти відповідно до політики НУЦЗ України щодо академічної доброчесності.

6. Викладач буде вдячний, якщо здобувач надасть відгук щодо якості навчання та висловіть свої пропозиції з покращення змісту курсу та форм роботи.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

Базова

1. Багалій Д.І. Історія Слобідської України. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 256 с.
2. Балущок В. Українська етнічна спільнота. Етногенез, історія, етнічність. – Біла Церква, 2008. – 303 с.
3. Бойко О.Д. Історія України. Підручник, 12-е вид, доп. / О.Д. Бойко – К.: ВЦ «Академія», 2021. – 640 с.
4. Відейко М. Ю. Україна: від Трипілля до Антів. - К., 2008. – 279 с.
5. Гонтаренко Л.О., Хорошев О.М. Історія України: конспект лекцій. – Х.: НУЦЗУ, 2014. – 68 с.
6. Король В.Ю. Історія України : навч. посіб., 2-ге вид., доп. / В.Ю. Король – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 496с.
7. Історія та культура України: методичні вказівки з підготовки до семінарських занять та самостійної роботи під час вивчення навчальної дисципліни циклу професійної підготовки (нормативна база). Для здобувачів вищої освіти, які навчаються на першому (бакалавр) / О. М. Хорошев, Л. О. Гонтаренко . – Х : НУЦЗУ, 2019 . – 26 с.
8. Історія України. Методичні рекомендації до семінарських та практичних занять і самостійної роботи студентів // О.М. Хорошев. – Харків, ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 180с.
9. Історія України: підручник // В.М. Литвин, - 3-тє допрац. та доповн. видав. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
10. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів // О.М. Бут, М.І. Бушин, Ю.І. Вовк. – Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.
11. Історія України: підручник // В.А. Качкан, В.М. Левандовський, О.Б. Величко. - 2-е вид. – К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво

«Медицина», 2018. – 360 с.

12. Історія України: хрестоматія. – К.: Наукова думка, 2013. – 1056 с.

13. Історія українського мистецтва. У 5-ти т. – К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України. - Т.1. Мистецтво первісної доби та стародавнього світу, 2008. – 710 с.; Т.2. Мистецтво середніх віків, 2010. – 1296 с.; Т.3. Мистецтво другої половини XIV – XVIII століть, 2011. – 1088 с.; Т.4. Мистецтво XIX століття, 2006. – 760 с.; Т.5. Мистецтво XX століття, 2007. – 1048 с.

Допоміжна

14. Антонович В.Б. Про козацькі часи на Україні. – К.: Дніпро, 1991. – 238 с.

15. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. – К. Либідь, 1993. – 288 с.

16. Баран В.Д., Баран Я.В. Історичні витоки українського народу. – К.: Генеза, 2005. - 208 с.

17. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні (1917-1953). Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. – К.: «Либідь» - Військо України, 1994. – 686 с.

18. Боплан Г.Л. Опис України. Пер. з фр. Я.І. Кравця, З.П. Борисюк. – К., 1990.

19. Борщак І. Мазепа, Орлик, Войнаровський - Львів: Червона калина, 1991. – 256 с.

20. Брайчевський М.Ю. Утвердження християнства на Русі. – К.: Наукова думка, 1988. – 264 с.

21. Володарі гетьманської булави: історичні портрети. – К.: Варта, 1995. – 557 с.

22. Гаврош О. Нескорена Карпатська Україна. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2019. – 368 с.

23. Гай-Нижник П.П. УНР та ЗУНР: становлення органів влади і національне державотворення (1917-1920). – К.: Щек, 2010. – 304 с.

24. Історія та культура України // М.І. Бушин, О. Бут, О. Гуржій, С. Ховрич. – Черкаси, 2018. – 1158 с.

25. Історія України в особах IX-XVIII ст. - К.: Україна, 1993. – 395 с.

26. Історія України в особах XIX-XX ст. – К.: Україна, 1995. – 480 с.

27. Історія українського війська (від княжих часів до 20-х років XX століття). – Львів: Світ, 1992. – 702 с.

28. Колективізація і голод на Україні 1929-1933. Збірник документів і матеріалів. — К.: Наукова думка, 1992. – 736 с.

29. Костомаров М. Історія України в життєписах визначніших її діячів. – К.: НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2015. – 493 с.

30. Крип'якевич І. Історія України. – Львів: Світ, 1992. – 519 с.

31. Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник. – К.: Знання, 2013. – 685 с.

32. Листи українських гетьманів // Уклав Д.Журавльов. – Х.: Фоліо, 2012. – 224 с.

- 33.Литвин М.Р. Проект «Україна». Галичина в Українській революції 1917-1921. – Львів, 2015. – 380 с.
- 34.Маланюк Є.Ф. Нариси з історії нашої культури. – К.: АТ «Обереги», 1992. – 80 с.
- 35.Мишко С. Нариси ранньої історії Руси-України. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 228 с.
- 36.Мицик Ю. Іван Виговський.. – Х.: Фоліо, 2010. – 120 с.
- 37.Петровський М. Історія України в документах і матеріалах. Київська Русь і феодальні князівства XII – XIII ст.. – К.: Центр навчальної літератури. 2019. – 310 с.
- 38.Сергійчук В.І. Національна символіка України. – К.: Веселка, 1992. - 109 с.
- 39.Сергійчук В.І. Симон Петлюра і єврейство. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка. Центр українознавства, 2006. – 147 с.
- 40.Слюсаренко А.Г., Томенко М.В. Історія української конституції. - К.: Право, 1997. - 443 с.
- 41.Таїрова-Яковлева Т. Коліївщина: великі ілюзії. – К.: Кліо, 2019. – 256 с.
- 42.Танцюра В.І. Політична історія України: навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2008. – 552 с.
- 43.Хорошев О.М. Історія України. Методичні рекомендації до семінарських та практичних занять і самостійної роботи студентів. – Х.: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2013. – 190с.
- 44.Храбан І.А. Система європейської безпеки і напрямки воєнно-політичної інтеграції України до її структур. – К.: Варта, 2005. – 544 с.
- 45.Шаповал Ю.І. Петро Шелест. – Х.: Фоліо, 2013. – 127 с.
- 46.Шаповал Ю.І. Україна 20-50-х років: сторінки ненаписаної історії. - К.: Наукова думка, 1993. – 350 с.
- 47.Шаповал Ю.І. УПА: сторінки історії. – К.: Знання, 2007. – 92 с.
- 48.Яворницький Д. Історія запорізьких козаків. У 3-х томах. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. - Т.1. – 580 с.; Т.2. 1471 – 1686 роки. – 560 с.; Т.3. 1686 – 1734 роки. – 558 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт НУЦЗУ <https://nuczu.edu.ua/ukr/>. Режим доступу: <http://psi.nuczu.edu.ua/uk/navchalnyi-kontent-dlia-dystantsiinoho-navchannia>
2. <http://www.social.org.ua/>
3. <http://www.filosof.com.ua>

Розробник(и):

 Олександр ХОРОШЕВ

 Юдмила ГОНТАРЕНКО